

Lielais mitrums ietekmēs vasarājus, bet ziemājiem prognozes cerīgas

Ziemāju sējumi ir labi, bet būtisko nokrišņu dēļ bažas ir par vasarājiem, piemēram, valsts austrumos tos pilnā apmērā nav izdevies pat iesēt, informēja Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra (LLKC) pārstāvji, atsaucoties uz maijā veiktajām lauku apskatēm un sējumu novērtēšanu. Jāuzsver, ka ziemājiem prognozes veic maijā, jūlijā un augustā, vasarājiem – jūnijā, augustā un septembrī, bet kartupeļiem – jūlijā, augustā un oktobrī.

Ziemāju raža prognozējama no labas līdz augstai, jo 2020. gada rudenī ziemāji labi saceroja un ziemā sējumus pasargāja sniegs. Saņēmušies arī tie ziemāju lauki, kuros pavasarī bija vērojams sniega pelējums un izsušana. Arī ziemas rapsis visā valstī pārziemojis labi, vienīgi Zemgalē un Kurzemē tas vairāk cietis no salnām un sausuma. Vidēji valstī rapša ražīgumu prognozē nedaudz vairāk nekā trīs tonnas no hektāra, taču ražas galīgos apmērus izšķirs pareizs agrotehnikas pielietojums – mēslojums un augu aizsardzība pret kaitēkļiem un balto puvi, kuras risks šogad ir lielāks

nekā citus gadus. Savukārt ziemas mieži, kas šogad vērtēti pirmo reizi, sākuši vārpot. Arī šajos sējumos pēc pārziemošanas manāmi pleķi, taču mitrums tiem tagad kaitē mazāk. Ziemas miežu vidējo ražību valstī prognozē nedaudz vairāk kā četras tonnas no hektāra.

Maijs šogad bija gana mitrs, lai augi labi izmantotu mēslojumu, palīdzot saglabāt augstu ražu. Tomēr dažviet valsts austrumu un centrālajos rajonos lauki ir pārmitri, kur ziemājus tas ietekmēs mazāk, bet saimnieki bažijas par vasarājiem.

LLKC Augkopības nodaļas vadītājs Oskars Balodis minēja, ka pārmitrais laiks krietni aizkavējis vasarāju sēju, tiem labākais sējas laiks bija aprīļa beigās, maija sākums. «Pašlaik ir skaidrs, ka daži saimnieki neapsētos vasarāju laukus atstās un gatavosies ziemāju sējai.» viņš piebilda.

Savukārt LLKC Rēzeknes biroja augkopības konsultante Anita Dzene novērojusi, ka liela daļa lauku ir mitri, dažviet dzeltē lapu gali, ir palikuši gaišzaļi plankumi, taču pagaidām zemnieki nav ziņojuši, ka situācija būtu slikta. «Mūsupusē pa-

Publicitātes foto

beidz vasarāju sēju, veic miglošanu. Kur nestrādā meliorācija, tur, protams, stāv ūdens. Šādas vietas laukos, kas pārplūst, iesakām iezīmēt un ilgtermiņā domāt par risinājumiem meliorācijas kopšanai vai remontam,» minēja A. Dzene.

Tāpat arī LLKC Preiļu biroja augkopī-

bas konsultante Inese Magdalenoka sacīja, ka pārmitrie vasarāju lauki, kas saņēmuši tikai pamatmēslojumu, pēc iespējas ātrāk jāmēslo ar slāpekli. Artajos laukos ātri vien saules un vēja ietekmē izveidosies «garmontā»,» minēja A. Dzene.

Par protestiem lauksaimnieku domas dalās

Vairākas lauksaimnieku un mežsaimnieku organizācijas gatavojas plašiem protestiem laikā starp 15. un 23. jūniju, informēja biedrības «Zemnieku saeima» pārstāvji. Tomēr lauksaimnieku domas dalās, jo citas organizācijas protestus neatbalsta.

Kā «Vietējā Latgales Avīze» stāstīja pagājušajā nedēļā, pēc tam, kad «Eiropas hitu radio» izskanēja no valsts budžeta finansētā reklāma, kurā ķīmisko lauksaimniecības pesticīdu lietotāji nosaukti par «bišu masu slepkavām», vairākas organizācijas reaģēja asi, pieprasot Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra Artūra Toma Pleša atvainošanās. Prasību izteica biedrība «Zemnieku saeima», «Latvijas meža īpašnieku biedrība», «Latvijas Lauksaimniecības kooperatīvu asociācija», «Latvijas Jauno zemnieku klubs», «Lauksaimniecības organizāciju sadarbības padome», «Lauksaimnieku apvienība» un «Lauksaimniecības statūtsabiedrību asociācija». Tāpat organizācijas aicināja mainīt Latvijas vides aizsardzības fonda (LVAF) finansējuma piešķiršanas noteikumus tā, lai turpmāk sniegtā informācija būtu zinātniski pamatota, izslēdzot iespēju izplatīt apmelojošu un nepatiesu informāciju.

Tā kā no ministra A. T. Pleša nav saņemta nekāda oficiāla atbilde, lauksaimnieki un mežsaimnieki plāno organizēt plašas protesta akcijas. «Situācija ir ļoti nokaitēta, lauksaimnieki ir gatavi braukt uz Rīgu. Protestus organizēsīm laikā starp 15. jūniju un 23. jūniju. Ja prasības netiks izpildītas un netiks uzsākts dialogs, neizslēdzam ministra demisijas pieprasījumu. Protests ietvers traktoros un meža tehnikas vienības Rīgas centrā, kā arī uz valsts galvenajiem autoceļiem,» uzsvēra Latvijas Lauksaimniecības kooperatīvu asociācijas vadītājs Indulis Jansons.

«Problēmas ar LVAF darbību sākām risināt jau ar iepriekšējo VARAM ministru Juri Pūci, to turpinām darīt arī tagad. Diemžēl vēstules, kuras tikušas adresētas LVAF padomei ar iztirzātiem meliem un puspatiesībām, ir filigrāni ignorētas. Uz mūsu iesniegumiem tika atbildēts, ka [publikācijās paustais] nav labākās prakses paraugs», tomēr LVAF padome nesaskatīja problēmas ar pasniegto informāciju,» tā situāciju skaidroja biedrības «Zemnieku saeima» valdes priekšsēdētāja vietniece Maira Dzelzkalēja-Burmistre.

Biedrības «Latvijas Jauno zemnieku klubs» pārstāve Sandra Eimane akcentēja, ka tiek grauts lauksaimniecības nozares prestižs: «Šāda attieksme no politiķu puses ir absolūti nepieņemama un spilgti norāda uz to, cik nesvarīgas ministra acīs ir lauksaimniecības un mežsaimniecības nozares, kuras kopā veido ap 40 % no Latvijas eksporta. Par valsts budžeta līdzekļiem šis tautsaimniecības nozares jau ilgstoši tiek diskreditētas un apmelotas. Sevišķi sāpīgi to uztver jaunieši laukos un jaunie lauksaimnieki, kuri no bērna kājas kopā ar saviem vecākiem ir smagi strādājuši, lai uzturētu un attīstītu Latvijas lauku vidi. Jaunie ir apņēmīgi attīstīties, paši uzkrāt savu pieredzi, efektīvi un apzinīgi strādāt, nepārtraukti daudz mācoties un esot dabai draudzīgi. Ta-

gad jaunie lauksaimnieki sāk apsvērt domu neuzsākt vai neturpināt darbošanos laukos, bet gan doties uz pilsētām vai ārzemēm, jo nozares prestižs tiek grauts gadu no gada un jaunieši laukos tiek nepatiesi parādīti kā aprobežoti cilvēki. Ne lauksaimnieki, ne mežsaimnieki nav vērsti uz agresiju un esam darījuši visu, lai nebūtu jāpiekopt tik radikālas metodes kā protesti.»

Tomēr citas organizācijas – Latvijas Bioloģiskās lauksaimniecības asociācija (LBLA), Latvijas Biškopības biedrība (LBB) un Latvijas Zemnieku federācija (LZF) – uzskata, ka situācija ir pārlietu dramatisēta un noraida protesta akcijas.

«Lauksaimniecībā izmantotie ķīmiskie pesticīdi patiešām paredzēti, lai apkarotu un nogalinātu tās dzīvās radības, kas uz lauka ir nevēlamas. No šo vielu lietošanas cieš visi apputeksnētāji, tostarp arī bites, – un jo sevišķi tajos gadījumos, kad pesticīdi lietoti neatbilstoši noteikumiem, piemēram, vēja apstākļos vai laikā, kad izlido bites. Jāatzīmē, ka Latvijā ir vairāk nekā 4 tūkstoši bioloģiski sertificētu saimniecību un aptuveni 3 tūkstoši biškopības saimniecību, tātad vismaz 7 tūkstošos saimniecībās netiek lietoti ķīmiskie pesticīdi, kas ne tikai apdraud apputeksnētājus, bet rada arī citus vides riskus. Līdz ar to nevaram piekrist apgalvojumam, ka ar Eiropas hitu radio sižetā izskanējušajiem izteikumiem «diskreditēta un publiski apmelota Latvijas lauksaimniecības nozare,» norādīja LBLA, LBB un LZF pārstāvji.

Latvijas Bioloģiskās lauksaimniecības asociācijas vadītājs Gustavs Norkārkliis piebilda, ka radio sižeta saturs atspoguļo diskursu par pesticīdu lietošanu, kas strauji aktualizējies sabiedrībā, tādēļ tas veicina turpmāku diskusiju par lauksaimnieciskās ražošanas metodēm Latvijā.

Arī Latvijas Biškopības biedrības valdes priekšsēdētājs Armands Krauze atzīmēja, ka notiekošais ir mēģinājums izmantot politiku, lai ietekmētu mediju darbu: «Nav pieņemami, ka demokrātiskā mūsdienu sabiedrībā kāds pieprasa politiķiem, šoreiz ministram, ieviest cenzūru, ierobežojot mediju un žurnālistu radošo un profesionālo darbību. Šajā gadījumā, izejot bišu bojāejas problēmas, medija izvēlēta forma ir bijusi ļoti tieša, bet pilnībā atbilst patiesībai, jo pesticīdi ir indes, kas nobeidz augus, gliemežus, pat zidītājus un, protams, arī bites un citus apputeksnētājus. Satversmes 100. pants aizliedz cenzūru un dod tiesības brīvi runāt visiem mūsu pilsoņiem.»

Savukārt Latvijas Zemnieku federācijas vadītāja Agita Hauka uzsvēra, ka «visiem lauksaimniekiem ir atbildīgi jāsaņem, ievērojot sabiedrības un vides veselību. Situācija tiek dramatisēta, tāpēc nepieciešama diskusija ar sabiedrību. Jau pašlaik daudz lauksaimnieku strādā ar cilvēka veselībai un videi drošām metodēm, un turpmāk jārod risinājumi, lai lauksaimniecības nozare Latvijā arvien efektīvāk spētu vairot ne tikai labklājību, bet arī bioloģisko daudzveidību.»

Var reģistrēt sezonas laukstrādniekus

No 1. aprīļa sākās sezonas laukstrādnieku reģistrācija, kas turpināsies līdz 30. novembrim. Saimniecības, kas darbojas augkopības un dārzenkopības nozarēs, kā arī nodarbina laukstrādniekus sezonas darbos, var reģistrēt savus darbiniekus Lauku atbalsta dienesta elektroniskajā pieteikšanās sistēmā eps.lad.gov.lv.

Katru gadu palielinās saimniecību un sezonas nodarbināto skaits, piemēram, ja 2018. gadā 186 saimniecības nodarbināja 2516 strādniekus, tad 2020. gadā jau 262 saimniecības nodarbināja 3848 laukstrādniekus.

Sezonas laukstrādnieka ienākuma nodokļa režīms būtiski samazina nodokļu slogu tiem cilvēkiem, kuri ir nodarbināti tieši sezonas darbos augļkokos, ogulāju un dārzenu audzēšanā vai stādīšanā, sējumu un stādījumu kopšanā, ražas novākšanā, augļu, ogu un dārzenu šķirošanā. Ieguvēji ir gan saimnieki, gan nodarbinātie. Sezonas laukstrādnieku ienākumu nodoklis ir 15 % no nopelnītā atalgojuma, un nodarbinātais kļūst sociāli apdrošināts pensijai.

Notiks Lauku diena par augsnes apstrādes tehnoloģiju graudaugos

9. jūnijā tiešsaistē notiks kārtējā e-lauku diena, kurā šoreiz Jēkabpils novada Dunavas pagasta ZS «Lejas Jērāni» un Limbažu novada Skultes pagasta SIA «Paparžkalni» saimnieki stāstīs savu pieredzi par dažādu augsnes apstrādes tehnoloģiju izmantošanu graudaugu audzēšanā. Savukārt Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra augkopības nodaļas vadītājs Oskars Balodis stāstīs par nozīmīgiem lēmumiem ziemas kviešu slimību ierobežošanā.

Reģistrēties e-lauku dienai var līdz 8. jūnijam mājaslapā llkc.lv. Lauku dienu rīko Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs sadarbībā ar Agrosursu un ekonomikas institūtu un Latvijas Zemnieku federāciju, atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests.

Veiktas vairākas augu aizsardzības līdzekļu lietošanas pārbaudes

Arī šopavasār īpaša uzmanība ir pievērsta lauku miglošanai un to iespējamajai ietekmei uz cilvēku un dzīvnieku veselību, kā arī apkārtējo vidi. Pagājušajā nedēļā no 24. līdz 28. maijam Valsts augu aizsardzības dienesta (VAAD) inspektori Latvijā veikuši 34 augu aizsardzības līdzekļu (AAL) lietošanas pārbaudes. Tāpat nedēļas laikā saņemti deviņi iedzīvotāju ziņojumi, uz kuriem VAAD uzreiz reaģēja un veica pārbaudes. No paņemtajiem septiņiem augu paraugiem konstatēti tikai viens pārkāpums – īpašnieki nav sekojuši miglojuma kvalitātei, tāpēc augu aizsardzības līdzekļi nonākuši blakus teritorijā.

«Ja ievēro AAL marķējumā norādītos lietošanas noteikumus un drošības prasības, Latvijas laukos izmantotie AAL ir droši un nevar radīt saindēšanās risku vai vides piesārņojumu. VAAD katru gadu veic plānotās pārbaudes un operatīvi reaģē, saņemot sūdzības, lai novērstu riskus. Šogad vien jau esam veikuši vairāk nekā 76 pārbaudes un saņēmuši 32 iedzīvotāju ziņojumus par iespējamiem AAL lietošanas pārkāpumiem. Mūsu uzdevums ir panākt, lai augu aizsardzības līdzekļu lietošana neatstātu nelabvēlīgu ietekmi. Redzam, ka sabiedrībai nav vienaldzīga sava vai tuvāko veselība, tādēļ, lai novērstu potenciāli bīstamas situācijas nākotnē, aicinām ziņot par novērotiem pārkāpumiem,» informēja VAAD direktors Vents Ezers.